

використання інформаційних освітніх технологій дистанційного навчання і на цій основі надає умови для найбільш повної реалізації громадянами своїх прав на освіту, яка за структурою і якістю відповідає вимогам розвитку економіки і громадянського суспільства.

УДК 615.15+615.014

Стасів Т. Г.,

кандидат фармацевтичних наук,
доцент кафедри фармації, Івано-Франківський
національний медичний університет
(Україна, Івано-Франківськ), tanya.stasiv@ukr.net

Список використаних джерел

1. Університет онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://online.knu.ua/>
2. Срьоміна С. Українці кинулися здобувати безкоштовну онлайн-освіту [Електронний ресурс] / Світлана Срьоміна. – Режим доступу: <http://tsn.ua/ukrayina/ukrayinci-kinulisyazdobuvati-bezkoshtovnu-onlayn-osvitu-289877.html>
3. Цибульник Т. TOP 5 онлайн-університетів, де можна отримати безкоштовну освіту [Електронний ресурс] / Тетяна Цибульник. – Режим доступу: <http://bigggidea.com/practices/967/>
4. Про систему дистанційного навчання «Віртуальний Університет» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vu.net.ua/>
5. Інноваційні переваги дистанційної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/articles/751.html>
6. Переваги дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/articles/522.html>
7. Дистанційне навчання – від теорії до практики, актуальний мережевий семінар [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/15/>
8. Дистанційна освіта: плюси та мінуси [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/18/>

References

1. Universytet onlajn [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://online.knu.ua/>
2. Jer'omina S. Ukrai'nci kynulysja zdobuvaty bezkoshtovnu onlajn-osvitu [Elektronnyj resurs] / Svitlana Jer'omina. – Rezhym dostupu: <http://tsn.ua/ukrayina/ukrayinci-kinulisyazdobuvati-bezkoshtovnu-onlayn-osvitu-289877.html>
3. Cybul'nyk T. TOP 5 onlajn-universytetiv, de mozhna otrymaty bezkoshtovnu osvitu [Elektronnyj resurs] / Tetjana Cybul'nyk. – Rezhym dostupu: <http://bigggidea.com/practices/967/>
4. Pro systemu dystancijnogo navchannja «Virtual'nyj Universytet» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://vu.net.ua/>
5. Innovacijni perevagy dystancijnoi osvity [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.osvita.org.ua/articles/751.html>
6. Perevagy dystancijnoi osvity v Ukrai'ni [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.osvita.org.ua/articles/522.html>
7. Dystancijne navchannja – vid teorii do praktyky, aktual'nyj merezhevij seminar [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/15/>
8. Dystancijna osvita: pljusy ta minusy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/18/>

Opanasjuk Yu., candidate of sciences (economics), doctoral student, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Distance learning as a consequence of the evolution of the traditional system of education

Distance learning in Ukraine is extremely relevant in view of not only the large number of people who want to obtain higher education, but also to increase their qualifications, to undergo retraining, and so on. Today, higher education institutions in the country are offered various training courses in real time, based on divergent educational platforms. However, by the degree of use of virtual education systems, they can be divided into those whose work is based solely on Internet technologies and those that combine traditional forms with technological Internet innovations. Today, higher education institutions in Ukraine, where there are faculties of distance education and the opportunity to get knowledge of practically all disciplines or specialties at separate faculties of these educational institutions, prevail in Ukraine. Thus, there is a peculiar continuity of distance education with the traditional system of education, which has not only positive but also negative consequences for the acquisition of knowledge.

Keywords: distance education, online education, online education platform, online course.

* * *

ОСОБЛИВОСТІ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРОВІЗОРІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО»

Кваліфікований, грамотний майбутній працівник фармацевтичної галузі повинен володіти базовими знаннями в області винахідницької діяльності. Метою викладання навчальної дисципліни «Патентознавство» є навчання студентів загальним питанням патентної, раціоналізаторської та винахідницької діяльності, основам законодавства України з питань інтелектуальної власності та охорони прав на винаходи. Методи дослідження. Завдання дисципліни випливає із цілей освітньої-професійної програми підготовки випускників вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу та визначається змістом тих системних знань та умінь, якими повинен оволодіти провізор-спеціаліст. Результати досліджень. Практичні заняття передбачають формування у студентів вміння та навичок по визначенню об'єктів та процедури оформлення патентів на винаходи та корисні моделі. Висновок. Професійні вміння майбутнього провізора є визначальним показником рівня підготовки фахівця.

Ключові слова: патентознавство, винахідницька діяльність, провізор-спеціаліст, патент на винахід, корисна модель.

Фармацевтична галузь є однією з найпопулярніших серед винахідників та власників патентів у плані спроб захистити свої права. Людський інтелект і творча праця завжди були запорукою прогресу на шляху інноваційного розвитку суспільства. Радикальні структурні зрушення в економіці, прискорений розвиток конкурентоспроможних, високотехнологічних галузей в усьому світі орієнтуються на максимальне використання об'єктів права інтелектуальної власності. Раціональна стратегія управління об'єктами інтелектуальної власності дозволяє: зайняти сприятливі ринкові позиції, використовуючи сучасні технології у виробництві своєї продукції і послуг, підвищуючи ефективність маркетингу й передбачаючи можливі комерційні і технологічні зміни; удосконалити фінансову діяльність, використовуючи патентні активи для отримання нових прибутків, зменшення витрат і підтримки на належному рівні загальних корпоративних вартісних оцінок; підвищити конкурентоспроможність компанії за допомогою застосування в технології обхідних маневрів, використання нових ринкових можливостей. Наука не може успішно розвиватися, якщо виробництво не забезпечить її необхідним устаткуванням, інструментами та приладами. У свою чергу, виробництво не може прогресувати без розвитку науки і техніки. В сучасних умовах переходу до ринкових відносин інтелектуальна власність є актуальною в підприємницькій, комерційній діяльності фармацевтичних підприємств та установ всіх форм власності [1].

Зростання ролі та значення інтелектуальної діяльності у соціально-економічному розвитку суспільства зумовлює необхідність розв'язання таких проблем: правове забезпечення інтелектуальної діяльності, раціональне, широке використання результатів інтелектуальної діяльності та захист прав суб'єктів інтелектуальної власності [1].

Відповідно до Конституції України, що гарантує громадянам свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості. Україна поступово створює механізми захисту авторських прав, промислової

власності, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності [2].

У сучасних умовах будь-який вид діяльності людини виробництво, оборона, охорона здоров'я тощо просто неможливі без належного науково-технічного забезпечення. Перед суспільством постають основні завдання: покращити систему науково-технічної інформації і патентно-ліцензійну роботу та всебічно сприяти подальшому розвитку творчості винахідників і раціоналізаторів [3].

Кваліфікований, грамотний майбутній працівник фармацевтичної галузі повинен володіти базовими знаннями в області винахідницької діяльності.

Дисципліна «Патентознавство» для студентів V курсу фармацевтичного факультету дозволяє отримати знання з теоретичних і практичних основ інтелектуальної власності, ознайомитися з об'єктами промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, географічні позначення, комерційна таємниця) та правовими аспектами їх охорони, навчитися проводити патентні дослідження, здійснювати передачу прав на об'єкти промислової власності, а також оволодіти економічною теорією і практикою інноваційної діяльності підприємств та організацій різних форм власності для досягнення ними технологічного і товарного лідерства [4].

Метою викладання навчальної дисципліни «Патентознавство» є навчання студентів загальним питанням патентної, раціоналізаторської та винахідницької діяльності, основам законодавства України з питань інтелектуальної власності та охорони прав на винаходи.

Методи дослідження. Завдання дисципліни випливає із цілей освітньої-професійної програми підготовки випускників вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу та визначається змістом тих системних знань та умінь, якими повинен оволодіти провізор-спеціаліст. Знання, які студенти отримують із навчальної дисципліни, є базовими для блоку дисциплін, що забезпечують професійно-практичну підготовку. «Патентознавство» як навчальний предмет ставить за мету підготовку спеціалістів, які володіють теоретичною базою та практичними навичками з законодавчих основ набуття, передачі, охорони і захисту прав на об'єкти права інтелектуальної власності, зокрема промислової власності в Україні і світі. Кінцеві цілі вивчення навчальної дисципліни Патентознавство полягають в тому, що студент в своїй майбутній професійній діяльності повинен вміти: оформляти патентні права, а також матеріали щодо їх правового захисту і передачі майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності [6; 7].

У результаті вивчення дисципліни «Патентознавство» студент повинен знати: об'єкти права промислової власності, їх різновидність, характеристику і особливості, суб'єкти права промислової власності, назвати основні критерії об'єктів промислової власності, знати порядок складання заявки на отримання патенту на об'єкти промислової власності. Студент повинен вміти: дати визначення найбільш поширеним об'єктам промислової власності, охарактеризувати об'єкт, що не відносяться до об'єктів права промислової власності. Студент повинен

оволодіти навичками: скласти згідно вимог заявку на отримання патенту на об'єкт промислової власності та допоміжні до неї матеріали.

Результати досліджень. Патентознавство як навчальна дисципліна базується на вивченні студентами фармакогнозії, фармацевтичної хімії, фармацевтичного законодавства, організації та економіки фармацевтичної технології лікарських засобів, клінічної фармацевтичної інтегруються цими дисциплінами [6].

Для студентів фармацевтичних вузів та фармацевтичних факультетів «Патентознавство» є однією з дисциплін, що використовуються для оволодіння знаннями щодо інноваційно-інвестиційної діяльності аптечних та хіміко-фармацевтичних підприємств та практичними навичками оформлення патентів.

Згідно з навчальним планом підготовка студентів з дисципліни «Патентознавство» здійснюється під час лекцій, практичних занять та виконання самостійної позааудиторної роботи.

Програма дисципліни «Патентознавство» складається зі змісту предмету, тематичних планів лекцій, практичних занять, переліку знань, умінь та практичних навичок, самостійної позааудиторної роботи, переліку розділів, переліку контрольних питань до модулю, переліку розділів базисних дисциплін, необхідних для вивчення предмету, списку літератури. В програмі висвітлено засоби контролю знань студентів, що включають: поточний контроль (перевірка та прийом протоколів з виконання практичної роботи, усне, письмове та тестове опитування, оцінка придбаних студентами практичних навичок), контроль змістових модулів здійснюється на практичних заняттях та передбачає написання тестових завдань, письмових опитувань та підсумковий модульний контроль (письмове та тестове опитування, контроль практичних навичок). Успішність кожного студента з дисципліни «Патентознавство» оцінюється за 200-бальною рейтинговою шкалою. Максимальна кількість балів, що виставляється студенту за кожний опанований модуль – 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів. Поточна навчальна діяльність оцінюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями, під час індивідуальної роботи викладача зі студентами та під час поточного контролю змістових модулів, який включає оцінювання навчальної діяльності тем лабораторних занять і самостійної роботи.

Затверджений навчальний план і робоча програма дисципліни «Патентознавство», яка викладається для студентів 5 курсу в 9 семестрі навчання, складається з 14 лекційних годин, 6 годин практичних занять і 25 годин на виконання самостійної позааудиторної роботи.

На наш погляд, кількість аудиторних годин є недостатніми, щоб досконало вивчити питання стосовно законодавства України з питань системи інтелектуальної власності і, зокрема, промислової власності в винахідницькій та патентно-ліцензійній діяльності, методологічних основ створення об'єктів промислової власності та інженерної психології, міжнародного співробітництва у галузі інтелектуальної власності, захисту патентних прав, авторського права та суміжних прав, а також системи патентної інформації; вміння застосовувати на практиці нормативно-правові акти при забезпеченні правової охорони науково-технічних досягнень та творчої

продукції, провести патентні дослідження в певній галузі техніки та оформити заявку на винахід або інший об'єкт промислової власності, заявку на об'єкт авторського права, зокрема на комп'ютерні програми і бази даних, документи на комерційну таємницю, використати патентну інформацію та документацію при проведенні науково-дослідних, проектно-конструкторських, проектно-технологічних розробок з метою створення конкурентоспроможної продукції; навичок роботи з нормативно-правовими документами, патентною документацією, в оформленні матеріалів заявки на об'єкт права інтелектуальної власності (винахід, корисну модель, промисловий зразок, знак для товарів та послуг, топографія інтегральної мікросхеми, твори науки, літератури і мистецтва тощо), а також ліцензійного договору на передачу права або використання об'єкту права інтелектуальної власності. Тому, перелік основних питань для вивчення дисципліни «Патентознавство» було підібрано таким чином, щоб допомогти майбутньому провізору оволодіти питаннями оформлення та подання заявки на одержання патенту на винахід, процедурою розгляду заявки в патентному відомстві, права та обов'язки власника патенту на винахід, методами реалізації патентних прав, передачі прав на винахід. Інші, не менш важливі питання винесені на самостійне позааудиторне вивчення.

Для глибокого оволодіння предметом студенту необхідно мати достатній рівень базисних знань і вмій: лекційний матеріал повинен стимулювати студента переходити від пасивного запам'ятовування фактів до розуміння і практичного використання отриманих знань. Лекційний матеріал присвячено основним принципам системи інтелектуальної власності, розумінню авторського права і суміжних прав, характеристики об'єктів промислової власності, патентних досліджень, патентної інформації та документації, ліцензування і передачі прав на винаходи, корисні моделі та інші об'єкти права інтелектуальної власності та правовій охороні лікарських засобів в Україні та світі. Лектор дає студенту цілісне та логічне висвітлення основних положень дисципліни, висвітлює методологію, органічно поєднує навчання з вихованням, виконує функцію потужного мотиваційного поштовху до вивчення дисципліни. В сучасній системі підготовки фахівця лекція призначена для управління навчально-пізнавальною діяльністю студента, формуванню самостійного наукового та професійно-творчого мислення. Видатний вчений М. С. Жуковський писав про лекцію: «По силе впечатлений лекционный способ состоит выше всех других приемов преподавания и ничем не заменим. Вместе с тем он есть и самый экономичный по времени» [5].

Практичні заняття передбачають формування у студентів вмій та навичок по визначенню об'єктів та процедурі оформлення патентів на винаходи та корисні моделі.

Засвоєння теми (поточний контроль) здійснюють на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей; засвоєння змістовних модулів (проміжний контроль) – на підсумкових заняттях із застосуванням тестів, розв'язування ситуаційних задач.

Висновок. Професійні вмій майбутнього провізора є визначальним показником рівня підготовки фахівця.

Отже, вивчення дисципліни «Патентознавство» дає базові знання студентам з загальних питань патентної,

раціоналізаторської та винахідницької діяльності, основам законодавства України з питань інтелектуальної власності та охорони прав на винахід і важливими і актуальними для вивчення в курсі підготовки провізорів у вищих навчальних медичних закладах освіти.

Список використаних джерел

1. Петров О. О. Патентознавство: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з курсу «Патентознавство» для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / О. О. Петров. – К.: ДУТ, 2016. – 15 с.
2. Цивільний кодекс України. – К.: Парламентське вид-во, 2003. – 352 с.
3. Дейниченко Г. В., Дуб В. В. Патентознавство: Навч. посібник / Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. – Х.: ХДУХТ, 2006. – 208 с.
4. Пріб Г. А. Патентознавство: Навч. посібник для дистанційного навчання / За наук. ред. С. І. Табачнікова. – К.: Університет «Україна», 2007. – 304 с.
5. Фармацевтична освіта України. Роль та завдання самостійної Ф24 роботи: Навч.-метод. посіб. / В. П. Черних, В. М. Толочко, В. А. Георгіянц та ін.; За ред. В. П. Черних. – Х.: Вид-во НфаУ: Золоті сторінки, 2003. – 96 с.
6. Кожарська І. Ю. Право інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності: Навчальний посібник. – К.: Держ. і-нт. інтел. власн., 2008. – 144 с.
7. Куса С. Д. Патентна Документація України: Посібник. – К.: ДП «Український інститут промислової власності», 2006. – 158 с.

References

1. Petrov O. O. Patentoznavstvo: metodichni rekomendatsiyi do samostiynoyi roboty studentiv z kursu «Patentoznavstvo» dlya studentiv spetsial'nosti 029 «Informatsiyina, bibliotечna ta arkhivna sprava» / O. O. Petrov. – K.: DUT, 2016. – 15 s.
2. Tsyvil'nyy kodeks Ukrayiny. – K.: Parlament's'ke vyd-vo, 2003. – 352 s.
3. Deynychenko H. V., Dub V. V. Patentoznavstvo: Navch. posibnyk / Khark. derzh. un-t kharchuvannya ta torhivli. – Kh.: KhDUKht, 2006. – 208 s.
4. Prib H. A. Patentoznavstvo: Navch. posibnyk dlya dystantsiynoho navchannya / Za nauk. red. S. I. Tabachnikova. – K.: Universytet «Ukrayina», 2007. – 304 s.
5. Farmatsevtichna osvita Ukrayiny. Rol' ta zavdannya samostiynoyi F24 roboty: Navch.-metod. posib. / V. P. Chernykh, V. M. Tolochko, V. A. Heorhiyants ta in.; Za red. V. P. Chernykh. – Kh.: Vyd-vo NfaU: Zoloti storinky, 2003. – 96 s.
6. Kozhars'ka I. Yu. Pravo intelektual'noyi vlasnosti na ob'yekty promyslovoyi vlasnosti: Navchal'nyy posibnyk. – K.: Derzh. i-nt. intel. vlasn., 2008. – 144 s.
7. Kusa S. D. Patentna Dokumentatsiya Ukrayiny: Posibnyk. – K.: DP «Ukrayins'kyi instytut promyslovoyi vlasnosti», 2006. – 158 s.

Stasiv T. G., Ph.D. in Pharmaceutical Sciences, Associate Professor of the Department of Pharmacy, Ivano-Frankivsk National Medical University (Ukraine, Ivano-Frankivsk), tanya.stasiv@ukr.net

Features of baseline education of pharmacists of discipline «Patent science»

Qualified, competent future employee of the pharmaceutical industry must have basic knowledge of inventive activity. The purpose of teaching the discipline «Patent science» is teaching students the general issues of patent, rationalization and inventive activity, basic Laws of Ukraine on intellectual property and protection rights to inventions. Research methods. Tasks of the discipline stem from the goals of educational and professional training program of graduates of a higher medical (pharmaceutical) educational institution and determined by the content of those system knowledge and skills, which should be mastered by a pharmacist specialist. Research results. Practical classes involve the formation of the skills and abilities for defining objects and the procedure for registration of patents for inventions and utility models of students. Conclusion. The professional skills of the future pharmacist are a key indicator of the level of specialist training.

Keywords: patent science, inventive activity, pharmacist specialist, patent for invention, utility models.

* * *